

Heby kommuns författningssamling



ISSN 2000-043X

HebyFS 2026:19

Infördes i
författnings-
samlingen den
18 maj 2026

Riktlinje för föreningsstöd i Heby kommun

Kultur- och fritidsnämnden beslutade¹ den 18 maj 2026 om följande riktlinjer.

Bakgrund

Föreningslivet är en grundsten i det svenska samhället. Vårt demokratiska system växte fram ur brett förankrade, idéburna folkrörelser där välbefinnande, hälsa, bildning och kultur skulle byggas genom frivillighet, ideellt engagemang, medlemsinflytande och organisatorisk samarbetsanda. Studerar man samhällsutvecklingen under 1900-talet ser man också tydligt att en centralistisk statsmakt inte har betraktats som den egentliga garanten för visionerna om folkhemmet och det goda samhället – tvärtom är det samspelet mellan självständigt agerande organisationer som format den svenska modellen. Även om de offentliga åtagandena inom dessa områden ökade efter andra världskriget, och den sociala och ekonomiska strukturen numera ser annorlunda ut, dominerar fortfarande stora delar av samhällslivet av denna föreningstradition.

En bidragande förklaring till att vårt land lägger stor vikt vid ett självständigt föreningsliv kan också vara vår långa historia av kommunalt självstyre. Med undantag för präst och skollärare hanterades socknarnas och kommunernas samhällsplikter förr av ideellt engagerade lekmän. Denna rätt till lokala initiativ och lokalt beslutsfattande är fortfarande en central utgångspunkt i det politiska livet och något som är starkt förankrat i människors medvetande.

Syfte med föreningsstöd

Föreningsaktiviteten i Heby kommun är hög med många föreningar, engagerade medlemmar och stöd från lokalsamhället. Samtidigt är det också uppenbart att föreningslivet är sårbart och pressat samt arbetar med små marginaler. En del av förklaringen ligger i kommunens Ortsstruktur. Varje ort har föreningar som kanaliseras i stort sett hela behovet av fritids- och kulturaktiviteter. Föreningarna blir därför en sorts stomme som representerar och bygger upp lokalsamhällets identitet och präglar det dagliga sociala livet för många medborgare. Inom föreningarna har man därför också ofta tagit på sig en lång rad ansvarsfulla uppgifter utanför själva kärnverksamheten vad gäller aktiviteter, drift av lokaler etc. Föreningsstödet har därför stor betydelse för föreningarnas överlevnad, inte bara som direkt verksamhetsstöd utan minst lika mycket som lokalt infrastrukturstöd.

Uppskattningsvis producerar föreningarnas ideella engagemang en samhällsnytta som kan uppskattas till åtskilliga hundra miljoner varje år. En förening som tvingas till nedskärningar skulle potentiellt ge kraftiga återverkningar för hela orten i och med att möjligheterna för medborgarna att söka sig till andra alternativ i praktiken är nästintill obefintliga. Syftet med föreningsstödet är således att säkra och stärka attraktiva lokalsamhällen.

¹ Kfn § 94/2026, Beslutet ersätter HebyFS 2024:33.

Villkor och kriterier

Allmänna förutsättningar för ekonomiskt stöd till ideella föreningar med verksamhet för barn, ungdomar, personer med funktionsnedsättning och personer över 65 år

För att kunna söka ekonomiskt stöd hos Heby kommun behöver föreningen först ansöka om att bli **bidragsberättigad**. Denna ansökan behöver göras årligen.

Grundvillkoren för att söka stöd är att föreningen:

- bedriver ideell verksamhet. En ideell förening har ett ideellt ändamål vilket innebär att den inte får ha till syfte att främja medlemmarnas ekonomiska intressen genom att driva affärsmässig verksamhet. Ekonomiska föreningar, stiftelser och trossamfund kan komma i fråga om den sökande bedriver fritidsverksamhet utan vinstsyfte och riktar verksamheten till barn och unga i Heby kommun
- har sin verksamhet och hemvist i Heby kommun
- har haft verksamhet i kommunen under minst 1 år
- innehar ett organisationsnummer från Skatteverket
- har en demokratiskt vald styrelse och antagna stadgar som är godkända av en riksorganisation eller kommunen, samt följer svensk lagstiftning
- har uppdaterat information om medlemsantal och styrelse i Rbok
- har verksamhet som är öppen för var och en som önskar stödja föreningens ändamål och syfte
- arbetar efter ett demokratiskt, jämställt och inkluderande förhållningssätt och säkerställer att ingen diskrimineras genom de sju diskrimineringsgrunderna
- inte bedriver verksamhet som kan skapa positiva attityder till ett odemokratiskt tankesätt, ojämställdhet, våld, rasism eller bruk av alkohol, tobak, dopning eller andra droger
- arbetar efter Barnkonventionen i de fall föreningen riktar sig till barn och unga. Detta inkluderar konkret plan för utdrag ur belastningsregister för alla ledare och styrks med ett policydokument
- lämnar in årshandlingar och relevanta policydokument, och uppdaterar föreningens kunduppgifter i kommunens digitala system årligen. Årshandlingar och policydokument innebär:
 - Verksamhetsberättelse från det senaste verksamhetsåret
 - Årsmötesprotokoll
 - Ekonomisk redovisning (ex. årsredovisning, resultatrappport etc.)
 - Policy mot droger samt för inkludering och delaktighet, och policy för arbete enligt Barnkonventionen i de fall föreningen riktar sig till barn och unga

Förtydligande om årshandling och policydokument

Kommunen begär in dokumenten som en del av handläggningen av föreningsstöd. Underlagen används för att säkerställa att föreningen bedriver en aktiv verksamhet, har en fungerande demokratisk organisation och en ansvarsfull ekonomisk hantering.

För att säkerställa att kommunen stödjer föreningar som arbetar i riktlinje med kommunens värderingar begärs policydokument in. Dokumenten bör beskriva föreningens värderingar, regler samt hur det arbetas praktiskt med frågorna utifrån premissen om föreningens ställningstagande, regler och agerande vid problem. Exempelvis kan dokumenten förklara hur föreningens verksamhet ska vara drogfri, att alla har lika möjligheter att delta i verksamheten, samt möjliga konsekvenser vid överträdelser. I policyn ska framgå hur arbetet följs upp, exempelvis hur dokumentet uppdateras vid behov samt hur informationen når nya medlemmar. Dessa dokument visar därmed hur föreningen arbetar praktiskt med dessa frågor.

Om föreningen bedriver verksamhet för barn och unga ska föreningen arbeta efter FN:s barnkonvention, i enlighet med svensk lag från 1 januari 2020, som bland annat innebär att barn har rätt till inflytande, inget barn får diskrimineras och att varje barn har rätt till utveckling. En självklarhet är att alla unga får möjlighet att delta i föreningens verksamhet, träningar och tävlingar och att barn och ungdomar ges möjlighet att både delta och påverka föreningsarbetet för att därmed få träning i demokratiska arbetsformer. Policydokumentet ska i detta fall redovisa hur föreningen arbetar med inkludering och delaktighet samt vilka riktlinjer och rutiner som finns för hantering av utdrag ur belastningsregistret, hantering av tillbud och utbildning av tränare och ledare.

Allmänna bedömningsgrunder för föreningsstöd

Endast föreningar som ansökt om att bli – samt blivit godkända som – bidragsberättigade kan söka föreningsstöd.

Oavsett föreningstyp ska ersättning bedömas på följande grunder:

- Planerad verksamhet

- Verksamhet för barn och ungdom upp till 20 år
- Lokal- och anläggningskostnader

En förenings ekonomiska ställning kan inte tas med när rätten till ersättning bedöms.

För **idrottsföreningar** gäller följande bedömningsgrunder:

- Antal medlemmar i åldern 6–20 år
- Medlemsaktiviteter enligt Riksidrottsförbundets LOK-stöd, 6–20 år
- Bredd- och motionsverksamhet
- För elitsatsningar o dyl. medges inte stöd

För **kulturföreningar** gäller följande bedömningsgrunder:

- Antal medlemmar, oavsett ålder
- Aktiviteter för barn och ungdom upp till 20 år, oavsett medlemskap
- Utåtriktad verksamhet (oavsett ålderskategori och ev. medlemskap):
 - Öppna evenemang, föreläsningar o dyl.
 - Kurser (antal deltagare)

För **intresseföreningar** gäller följande bedömningsgrunder:

- Antal medlemmar, oavsett ålder
- Aktiviteter för barn och ungdom upp till 20 år, oavsett medlemskap
- Social tillställning (oavsett ålderskategori och ev. medlemskap):
 - Exempelvis insatser för pensionärer, funktionshindrade, socialt isolerade och för lokal gemenskap, medlemsmöten, evenemang, föreläsningar och kurser.

Administrativa principer

Förvaltningen genomför regelbundna möten med föreningar i kommunen under mandatperioden.

Förvaltningen kontrollerar att samtliga underlag är korrekta och inkomna och lämnar efter bedömning förslag till kultur- och fritidsnämnden avseende stöd till bidragsberättigade föreningar verksamma i Heby kommun. Förslaget presenteras för kultur- och fritidsnämnden Q4 och kultur- och fritidsnämnden fattar sedan beslut på sitt första sammanträde för bidragsåret.

Ansökan ska vara korrekt ifylld och inkommen senast 1 oktober för nästkommande års föreningsstöd. Påminnelse från kultur- och fritidsenheten utsändes senast en månad före sista ansökningsdag. Endast bidragsberättigade föreningar kan söka föreningsstöd. Ansökan om att bli bidragsberättigad ska vara inkommen senast 30 juni.

Rutiner för ansökan och utbetalning:

- Ansökningstiden för att bli bidragsberättigad förening är öppen **från 15 maj till 30 juni**. Inkomna ansökningar behandlas löpande under perioden
- Ansökningstiden för stöd är öppen från 15 augusti och ska vara inlämnad **senast 1 oktober**. Vid sent inkommen ansökan fram till 15 oktober görs ett avdrag på 50% av relevant bidragsnivå utifrån riktlinjerna. Vid sent inkommen ansökan från 16 oktober till 31 oktober görs ett avdrag på 75% av relevant bidragsnivå utifrån riktlinjerna. Från 1 november hanteras ingen ansökan utan hänvisas till ansökningsperiod nästkommande år
- Preliminär sammanställning presenteras för nämnden i december
- Föreningsstödet utbetalas under februari månad
- Fem föreningar per år tas ut för stickprovskontroll

Anläggningsstöd

Fyra föreningar har avtal om drift av kommunala idrottsanläggningar:

- Heby AIF (Tegelvallen)
- Morgongåva SK (Morgongåva IP)
- Tärnsjö IF (Furuvalen)
- Östervåla IF (Lundavallen)

För dessa idrottsplatser finns avtal om arrendeupplåtelse av anläggningarna, kopplat till driftavtalet, där avsikten är att föreningarna självständigt ska driva sin verksamhet och förvalta driftansvaret. Eftersom de berörda idrottsplatserna är stora, kostnadskrävande och av stor vikt för det allmänna idrottslivet är avtalet förbundet med ett särskilt driftbidrag.

Varje år sker en särskild kontroll på anläggningarna utifrån avtalet och en förening tas ut för granskning varje år.

Underhållsstöd

Stöd kan utgå till föreningar/organisationer som planerar att göra underhåll och därmed anser sig vara i behov av kommunalt stöd. Stödet kan avse underhåll, ny-, till- eller ombyggnad av lokalen eller anläggningen

Folkets Hus-föreningarna

Stöd ges till de tre anläggningarna i Heby, Tärnsjö och Östervåla. Ersättningsnivåerna baserar sig på mångåriga och detaljerade kontraktsavtal direkt med kommunledningen och ligger därmed helt utanför kultur och fritidsenhetens ansvarsområde.

Dessa riktlinjer träder i kraft den 12 juni 2026.

Anders Pettersson
Kultur- och fritidsnämndens ordförande

Åsa Nylander
Förvaltningschef
Samhällsbyggnadsförvaltningen